

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: egész évre 16 kor. félfévre 8 kor,
 negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
 félfévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.
 Laptulajdonosok és főszerkesztők:
JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:
 Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11
Kiadóhivatal:
 HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
 Telefon sz. 85.

Az első vér.

A nemzet jogait követeli!

Ki merné ezért a nemzetet elítélni? Ki merné elítélni a nemzetet, mikor leg-szentebb kötelességét teljesíti?

Hazaárulók nincsenek a magyarok között. És erre büszkébbek lehetünk, mint a spartaiak arra, hogy az apagyilkosokra nem kellett törvényt hozniok, mert államukban ez a bűn ismeretlen volt.

Ki merné elítélni az ellenzékét, hogy a nemzeti követelések hangoztatásával ébren tartja a nemzeti szellemet, hogy táplálja, növeli, erősíti, megödi vész, vihar, tűz, kifent acél, életet oltó golyók ellen?

Hazaárulók nincsenek a magyarok között.

De most azt kérdelem, kinek van joga ahhoz, hogy a nemzeti jogok árulójának nevezzék azokat, a kik a nemzeti követelések előtt meghajolva e követelések megvalósítására a bölcsnek eszközeivel törnek? Ki meri elítélni azt, aki a válság perceiben a nemzet nagysága előtt meghajolva enyhíteni iparkodik a lelkesedés lázát, melynek elviselésére a nemzet teste még nem eléggé edzett? Ki merné elítélni a lázat csillapító orvost? És ki az aki a lelkesedés lázát deliriummá fokozza csak azért, hogy gyönyörködhessék az emésztő láz dicső, igaz, szent látomásai-ban?

Ki az, a ki vérrel akar táplálni, mikor a tej üdítő táplálékára van szüksége a nemzetnek?

Pedig tegnap Nagyváradon már folyt vér. Vér folyt haszon nélkül. Azoknak a vére, akiknek ma még nincs közvetlen joguk, hogy a haza politikai életének irányításába közvetlenül, törvényesen befolyjanak.

Pedig ez veszedelem, mert aki ellenünk küzd, az érvet talál maga mellett mi ellenünk. Ez a tömeg lázongására hivatkozhatik a jogokkal felruházottak higgadt magaviseletével szemben. Ez lázításnak minősítheti a jogok teljesítésének követelését.

Vigyázzunk! A nemzetek politikai éle-

tében a meggondolatlanságnak következményei siralmasak. Vigyázzunk! A tömegek megnyilatkozását ma ellenünk használhatják érvül. Ez bizonyítéka annak, hogy még sok a teendőnk addig, amíg egyetlen egy magyar hazafit sem tudnak semmiben sem megkülönböztetni a másik hazafitól, s így nem érvelhetnek ellenünk.

Vigyázzunk! Izzasztani kell a vasat, hogy kovácsolhassuk, de tulságosan ne izzassuk, nehogy az első kalapácsütésre szétmáljék.

Vigyázzunk! Legyünk az idealizmus hívei a nemzeti életben, de a nemzetnek anyagi élete is van. Az anyag és eszme összhangzatos erősítése lehet csak a komoly cél.

Izzassuk az anyagot a nemzeti idealizmus szent lángjában. De csak anyyira, hogy kovácsolhassuk.

Dugovich Imre.

Országgyűlés.

Érthető izgatottság uralkodott ma a házban. A tegnapi nagyváradai eseményekről beszéltek a folyosón mindenfelé. Három napirend előtti felszólalás volt bejelentve ezen ügyben: Barabás Béláé, Olay Lajosé és Lavászy Mártoné.

Az ülésen ma is gróf *Apponyi* Albert elnökölt. Beterjeszti a tanítók fizetésének rendezésére irányuló kérvényt. Majd *Münich* Aurél terjeszti be egy csomó jelentését és a véderő bizottságnak az ujoncz megajánlásról szóló törvényjavaslatra vonatkozó előterjesztését. Kéri a jelentéseknek tárgyalásra leendő kitűzését.

Kifogásolják azt, hogy a jelentések alá még Fehérváry neve van írva, az új miniszter aláírása helyett. Rövid de heves felszólalások után a többség elfogadja, hogy a javaslatok úgy a hogy vannak tűzessenek ki tárgyalásra.

Az e körül kifejtett vita folyamán *Apponyi* kijelentette, miszerint neki hivatalosan nincs tudomása arról, hogy a felemelt ujonclétszámra vonatkozó javaslatot visszavonták volna.

A nagyváradai vérontásra csak déli 12 órakor került a sor.

Barabás Béla elmondja a nagyváradai eseményeket, s bejelenti azt, hogy mentelmi jogát is megsértették.

A beszámolójánál botrányos rendzavarások történtek ellene. A rendbontók a Kossuth Ferencz nevét viselő zászlóval vonultak a beszámoló megzavarására. Egy Moskovitz nevű téglagyáros állott a rendzavarás élén. Lelke meggyőződésével tiltakozik ellene, hogy olyan ember, ki eddig Kossuth Ferencz nevét soha tisztelettel ki nem ejtette, hogy ez izgasson a Kossuth Ferencz névvel. A főkapitány mégis mosolyogva kijelentette, hogy ő nem akadályoz meg senkit a beszámolóra való elmenetelben. A zavargás tehát a főkapitány támogatásával készítettett elő és a zavargó elemeknek rendőri kordon között biztosított a beszámolóra való felvonulásuk. (Nagy zaj a baloldalon.) Olyan különös tömeg volt ott azon a beszámolón, amilyen tömeg előtt szóló még soha sem beszélt. Alig beszélt szóló általános figyelem és helyeslés közepett egy negyedóra hosszat, a rendezőbizottság egy tagja izgatottan odasugta neki, hogy fejezze be a beszédét, mert a főkapitány megüzente, hogy szétszlatja a tömeget. Semmi ok erre nem volt. Ez a főkapitány az esztét veszithette el, hogy ilyenre vállalkozott. Szóló sietve befejezte beszédét. Még egy függetlenségi párti ügyvéd szólott, kifejtve, hogy rája Barabásra bizzák magatartása megállapítását.

Ekkor szóló messze hallható hangon osz-lásra szólította a népet. Oszladoztak is már. De ime egyszerre jönnek a rendőrök, kivont karddal mentek neki asszonyoknak, gyermekeknek, gázoltak, ütöttek, vertek, jobbra balra rémülten menekült a tömeg. De egyszerre megfordult a tömeg s ő vette üzbe a rendőröket. A tigrisek egyszerre nyulakká váltak s futásnak eredtek. A rendőrök elfutottak, a tömeg ismét oszladozott. Egyszerre trombitaszó! jött a katonaság. Mi szükség volt rá? A főkapitány a megmondhatója. Gyalázatos jelenetek következtek most. Este ostromállapot volt az utcákon nem lehetett járni, az újságírókat sem engedték át a katonai kordonon, csak a legenergikusabb felszólalásukra adott nekik a főkapitány paszpartut.

Apponyi elnök: Minthogy a mentelmi jog megsértése is bejelentetett e beszédben, az esetet a mentelmi bizottság elé terjeszti. (Helyeslés.)

Khuen-Hédeváry miniszterelnök: Ami a város közönségének a beszámolón való részvételét illeti, arra mindenkinek joga volt. Ami a beszéd második részét illeti, kijelenti, hogy a legszigorubb vizsgálatot elrendelni akarja is, fogja is (Helyeslés jobbról.)

Ezután *Komjáthy* Béla és *Olay* Lajos beszéltek.

A miniszterelnök programjához való hozzászólásra mára *Vérszi József* volt felírva.

Hajdin Imre sürgős interpellációja a Vág és mellék vizeinek áradása dolgában.

Ruffi Pál felolvasása.

A gyermekvédelem ügyében megindított akció, mely Széll Kálmán kormányzásának letagadhatatlan dicsősége, Széll Kálmán távozásával sem szűnt meg. Folyik tovább. A társadalom jótékonyágát, ha munkára serkentették, nem lehet megállítani. Érzi azt, hogy a jótékonyág hatalmas eszköz a kezében a társadalmi bajok orvoslására és praeventív gyógyszer a lappangó betegségek kiűtésének elfojtására.

Szabadkán a Fehér Kereszt Egylet fiókjának tagjai, a nemes önfeláldozás révén, évek óta ügyelnek a szeretet aggodalmával az elhagyott, vagy a jó szívre szoruló gyermekekre. És a szeretet aggodalma még most sem engedi őket pihenni, mikor az állam segítségére jött szeretetüknek és saját gondozásába vette a gyermekmenhely államosításával az elhagyott kisdedeket.

Most a hét éven fölül gyermekekre fordítják gondjaikat és ezeknek érdekében folytatják a megkezdett akciót még szélesebb körben, a társadalomnak még több tagját iparkodván megnyerni a szeretet irgalmaságának.

Hogy ezen akciójuk sikeresebb legyen, fölkérték *Ruffi Pált*, a kisdedek ügyének ezen hivatott apostolát, hogy jöjjön Szabadkára. *Ruffi Pál* a meghívásnak készséggel enged, le is jön és itt a *tánitónőképzésében felolvasást fog tartani a gyermekvédelemről a társadalom körében.*

Ezen bizonyára érdekes felolvasásra már most felhívjuk társadalmunk figyelmét. A felolvasás idejéről pedig hiven fogunk tudósítani.

Megjegyezzük még, hogy a felolvasásra szóló belépő jegyek szétosztását *Birkássné Szuchich Adrienne* és *Balajthy Ilona urhölgyek voltak szívesek magukra vállalni*, akiknél a felolvasást meghallgatni kívánók jelentkezhetnek. Reméljük hogy társadalmunk érdeklődése, a nemes ügyhöz méltó lesz.

A felolvasás szombaton délután 5 és fél órakor kezdődik és a belépés ingyenes.

A Kassaiak köszönete.

Megirtuk annak időjén a kassai gazdasági intézeteknek szabadkai látogatását. Hogy minő benyomást vittek magukkal a Szabadkán tapasztaltak felől, ennek illusztrálására közöljük az intézet igazgatójának, *Biró Károly* polgármesterhez intézett köszönő levelét, mely így szól:

Nagyságos uram!

Nagyságod szíves vendégszerete lehetővé tette azt, hogy a tanulmányukat most befejező hallgatónkkal kirándulhassunk Szabadka szab. kir. városnak palicsi földmivessiskolájába, ahol az iskola vezetősége részéről a legmesszebb menő figyelembe részesítve, megismerhettük a gazdaság betelepítését, tudományt szerettünk annak okszerű üzletvezetéséről és hallgató ifjúságunknak mindazt a jövő utjukra emlékül adhattuk.

A megfigyelni és tanulmányozni látni való egész halmazával találkoztunk ott és valóban meggyőződhattunk arról, hogy nem csak Szabadka szab. kir. városnak, hanem az egész

délvidéknek gazdasági büszkesége a palicsi földmives iskola.

A kassai m. kir. gazdasági intézet nevében mondok tehát köszönetet Nagyságodnak és Szabadka szab. kir. városnak, hogy alkalmat adtak meggyőződést szerezhettünk az iskola életképességéről, annak a lehető leghevesebb aránybani fejlesztéséről és a valóban sok szép és hasznos befektetésekről, az iskola vezetőségének igazán szakképzettségéről, nemes egyszerűségéről, fáradhatatlan buzgalomáról.

Isuételt köszönetem kifejezése mellett maradtam hazafias üdvözléssel

Kovácsi Béla,
igazgató.

A nagybeteg pápa.

Róma, július 13.

A Giornale d'Italia szerint valószínű a pápa tüdejének meggyógyulása, de a tudomány ő szentsége szívének állapota felől nem ringathatja magát illúziókban. A Tribuna azt jelenti hogy a pápa tegnap délután többször táplálkozott és látni kívánta Szent Gennaro mitrját. A Messenger szerint a pápa, tekintve bámulatos ellenálló erejét, napokig, sőt hetekig élhet, azonban halálának hirtelen, agónia és komplikációk beállta nélkül való bekövetkezéséről tarthatni. A Popolo Romano azt jelenti, hogy a betegség változatlan állapotba jutott, mely, ha a pesszimizmust lehetetlenné is teszi, de örömteljes reményekre sem jogosít fel. Az Italia szerint msgr. Mazzolini azt mondja, hogy nem ámitja magát, midőn lehetségesnek tartja a pápa megmentését. Ugyanezen lap azt jelenti, hogy a király udvari személyzete utasítást nyert, hogy ne hagyja el Rómát. A király elhatározta, hogy ő szentsége halála esetére visszatér Rómába. Különbön a királyi pár, valamint Margit özvegy királyné július 29-én Humbert király halála évfordulója alkalmából Rómába érkezik.

H I R E K.

Szabadka, július 13.

— **Személyi-hír.** Korbai Károly dr. szatmári főkapitány ma közintézményeink tanulmányozása végett Szabadkán időzött.

— **Biró Károly** polgármester ma Csantavérre utazott a haszonbérbe adott földek kiosztása miatt.

— **Főegyházmegyei hírek.** Szabados Pál ókanizsai káplánt a beteg Almássy Miklós administrator helyébe, ideiglenesen adminisztratornak Adorjánra kinevezték, helyébe pedig káplánnak Okanizsára dr. Schlinner Lajos ideiglenes képezdei tanárt küldték.

— **Plébános belkutatás.** A Kishegyesről Bácsujfalura plébánosnak kinevezett Eördög Elemért a napokban iktatta be új állásába Zgama Károly dr. kalocsai theologiai tanár. Amily szeretettel búcsúztak el annak idején a kishegyesiek káplánjuktól, oly szeretettel vették körül bácsujfalusi hívei új plébánosukat. Hogy diszes installációs ebéd és számos felköszöntő is volt — arról felesleges is referálni.

— **Eljegyzés.** Mihalek Antal István a zombori m. kir. állami főgymn. rendes tanára eljegyezte Mihalek Etelka kisasszonyt Ujpesten.

— **Jegyző választás.** Az üresedésben volt szabályi jegyzői állást a napokban töltötték be. A választás — melyet nagy korteskedés előzött meg, — Nikolics Endrére

esett — 20 szavazattal lett megválasztva. A választást meglebbezik.

— **Tánitól nagygyűlését** a m. közs tanítóegylet ez idén aug. 21—22-én Zentán tartja meg, a mely idő a kiállítással egybeesik és így ez is nagy élénkséget fog hozni Zentára.

— **Zentaiak Budapesten.** Küldöttség utazik Budapestre Zentáról f. hó 16-án a kiállítási végrehajtó bizottság határozata folytán. A küldöttség tagjai: Tóth Lajos kiállítási elnök, dr. Mikósevits Kanut, dr. Zákó István és Novoszel János. Ezekhez Latinovits Pál megyénk főispánja, mint a kiállítás védnöke is csatlakozik és az ő vezetése alatt tisztelegni fognak a földmivelésügyi és kereskedelmi minisztereknél, felkötendő őket a kiállítás megnyitásiünnepélyén való megjelenésre.

— **A szabadkai Kör** ma este hat órakor ülést tartott az Otthon kávéház pinczehelyiségében a melyen határozatba ment, hogy augusztus hóban a kör tagjai Palicson táncmulatságot rendeznek.

— **Halálozások.** Egy érdekes egyéniséggel van kevesebb az élők sorában, Matkovics Gábornak tegnap bekövetkezett halála folytán. Az elhunyt igazi bohéme volt, minek folytán kereskedő létére élete csupa viszonagság volt. 40 évig dolgozott, mint kereskedő segéd nagy szakértelemmel s bár ügyfőnökeit, mint a vele érintkező üzletfeleket mindig mindenben ki tudta elégíteni, nem tudott önállóságra vergődni. Volt és jelenlegi pályatársai diszes koszorút helyeztek ravatalára. Temetése kedden délután 5 órakor lesz. — Roth Náthán életének 83-dik évében, meghalt. Temetése f. hó 14-dikén d. u. 3 órakor lesz.

— **A palicsi gyermek bál.** Szombaton délután kellett volna lefolytania a palicsi gyermekbálnak, Palicsi Gusztika javára. Rosz volt az idő a jótékonyágért vigadó gyermek szívek nagy bánatára. El kellett halasztani a jótékonyág mulatságát, de nem hosszú időre, mert *szombat helyett már holnap, kedden délután meglesz a gyermekbál*, amit a villamos kocsikra aggatott hirdetések is jeleznek majd.

— **Befejezett fegyelmi.** *Herczegh* Lajos dr. volt alkapitánynak is része volt az ismeretes miniszteri leirat által elrendelt fegyelmekben. Fegyelmijét a közigazgatási bizottság már régebben elintézve, *teljesen felmentő határozatot hozott.* Ezt a belügyminiszter is jóváhagyta s erről ma leiratban értesítette a város hatóságát.

— **Temetés.** Ma délután 4 órakor temették el *Pollák* Simon helybeli kereskedőt óriási részvét mellett. A halottas ház tágas udvarát szorongásig megtöltötte a gyászoló közönség. Az izr. hitközség és az izr. Szentegylet előjárósága testületileg vett részt a végtisztességnél. A ravatal fölött *Kuttna Mór* főrabbi könnyeket indító gyászbeszédet tartott, melyben az elhunyt példás vallásosságát és emberszeretét méltatta.

— **Aozetylén világlítás Palloson.** *Klinger* Richárd budapesti czég ajánlatot tett a városnak, hogy Palicson aozetylén világlítást vezet be előnyös feltételek mellett és a költségvetést teljesen díjtalanul készíti el.

— **Körözött tűzérhadnagy.** Péterváradról táviratozzák: A pétervárad katonai bíróság elrendelte *Aulich* Vilmosnak, a 3 sz. vartüzérszászlóalj hadnagyának, aki 1903 június 10-én megszökött, a körözését.

— **Garázdálkodó katona.** *Kiss* József nevezetű közvitéz hevert tegnap a zombori uti football versenytéren a verseny megkez-

dése előtt. A rendőrkapitány távozásra szólította föl, a közvitéz azonban nem akart engedelmessé válni. Ekkor két rendőr közeledett feléje, hogy távozásra kényszerítsék. De a közvitéz azt gondolta, hogy a szurony csak azért van az oldalán, hogy a rendőrség előtt tekintélyt szerezzen magának a baka. Ki is rántotta, hogy moresre tanítsa a rend buzgó őreit. Vérontásra is kerülhetett volna a sor, ha az egyik rendőr észrevétlenül a háta mögé nem kerül, meg nem kapja a kezét és ki nem kapja a kezéből a gyíklesőt. Mikor így lefegyverezték, bekisérték az őrszobába, ahol addig hűsölt, a míg a káplár ur és két más fegyveres katona érte nem jött, hogy bekisérjék a dunkliba, ahol most valószínűleg sikertelen rakoncátlanokodása fölött elmélkedik.

— **Tűzesetek.** Terzin József Bajai-ut 784. számú házában udvarán egy trágya-rakás kigyulladt, a kivonult tűzoltók a tüzet rögtön elfojtották. — Csantavéri tudósítónk írja: Vasárnap estefelől 1/2 7 órakor nagy füst terjedt el a község szélén. Kigyulladt egy jó kazal polyva az alig 1 kilométernyire fekvő Bordás Ferencz tanyáján. Szerencse, hogy közvetlen mellette levő melléképületekre és az ugyancsak mellette elterülő le nem aratott buzára nem terjedt át a tűz. A tanyán senki sem volt jelen, majd a tulajdonos is csak a nagy füstre szaladt haza. A tűz oka ismeretlen.

— **Uszkooszási kísérlet.** Sárcevecz József, Tompa pusztai lakos emelt ma panaszt a rendőrségnél Rakics Alexa ellen. Rakics Alexa erőszakkal akarta Sárcevecz leányát uszkocsiztatni, mert szépszerével nem ment. Belőtt a szülők lakásába, leszurással fenyegetett boldogot boldogtalant, ha a leányt megszökni nem engedik vele. Hanem bizony még a leszurással való fenyegetődzés sem imponált s így a leányzó szüleinél maradt, Rakicsnak pedig rendőrségünkkel gyűlt meg a baja asszony helyett.

— **Aki a rendőrt akarta megvesztegetni.** Süllei Maris barátnőjénél járt látogatásban az este Zvekanov Miklós. A szives fogadtatást azzal hálálta meg, hogy a barátnőtől ellopott két arany gyűrűt s azzal bucsuzott. Amint az aranygyűrűk eltűnésére rájöttek, Süllei Maris azonnal a rendőrséghez fordult, s Zvekanovot vádolta a gyűrűk eltűntetésével. És hogy igaza volt, azt rendőrségünk beigazolta, mert Zvekanovnál rá is akadt mindkét gyűrűre. Zvekanovot elő is állította a rendőr annak daczára is, hogy egy egész pengőt ígért neki Zvekanov, ha szabadon bocsátja és csak a gyűrűket viszi a kapitány ur elé. Minthogy azonban ez neki nem sikerült, ő maga volt kénytelen beszámolni arról, hogyan tüntette el a gyűrűket.

— **Halál az utozán.** Pándzsits Antal iszákos borbély a Vadász-utczában összeesett és nyomban meghalt. A mentők a zentai temető bonczházába szállították a holttestet. A halál közvetlen okát a holnap megtartandó törvényszéki bonczolás fogja megállapítani.

— **Fázott a szegény.** New-Yorkból jött haza Pavlity Mily, szlavonai odasenasi lakos. A vonaton, úgy mondta el a rendőrség előtt, megfázott, s ezért leakasztotta Ruzsa József kalauz köpönyegét és abba takarodott. Pénzt is hozott haza New-Yorkból, mért akarta volna ellopni a kabátot. Így védekezett Ruzsa kalauz előtt is, a ki az egész vonatot felkutatta a kabátjáért, amíg megtalálta, de ez nem hitt neki és rendőrségünk elé idéztette. Azt még nem tudtuk meg, vajjon rendőrségünk is hitetlen volt-e, mint Ruzsa József a kalauz?

— **A megkerült lovak.** Még a múlt hó 22-én történt, hogy Bulyovics Erneszt 15 éves fiút a kocsiról melyel a városba igyekezett egy ismeretlen ember veszélyes fenyegetéssel leszállni kényszerítette, ő pedig az 5000 korona értékű lovakkal elhajtott. Ma a rendőrséget figyelmessé tette valaki egy kocsi, a melyben felismerte a Bulyovicsok kocsiját. A rendőrség előállította a kocsi állítólagos tulajdonosát Pavlicsko István mélykuti lakos személyében, a ki a kihallgatás folyamán beismerte, hogy ő volt a „nyájás idegen“ és hogy a két ló egyikét Novák Gábor mélykuti lakosnak 81 frtért, a másikat pedig egy másik ugyancsak mélykuti embernek 75 frtért eladta.

— **Anyakönyvi hírek. Meghaltak:** Sokcsics János 16 év, Jancsics István 76 év, Koszorus Józsefné sz. Gorem Mária 51 év, Matkovics Gábor rőfös kereskedő segéd 52 év, Bubori Imréné sz. Csipkár Viktoria 30 év, Vujevics Géza 5 hó, Baranyai János 7 hó, Pollák Simon kereskedő 60 év, Lázár Marcell 3 hó, Spicz Marietta 5 hó, Tanczos Antal mázoló 27 év, Fiszter Béla 2 hó, Rekvényi Lajosné sz. Iktics Katalin 73 év, Sors Ferencz 2 hó. Eljegyzés: Prágai István Török Ágnes, Kuktin Lukács Báics Matildot, Barta Mihály Szádeczki Ágnes. Házasság: Kiss Lázár Keller Ágnessel, Dr. Solti János kir. törv. jegyző Gergely Mária Évával, násznagyok voltak Kiss Gyula városi adótiszt Zombor és Bús Lukács tak.-pénztári jegyző Kecskemétről, Ferencsevecz József Tuczics Viktoral.

— **Felhívjuk t. olvasó közönségünk figyelmét** Batori (Blaskovits) Mihály helybeli műfestő czégnek mai számunkhoz mellékelt hirdetésére.

Topolyai szenzációk.

— Saját tudósítónktól. —

Az aratók sztrájkja.

Megyei földesuraink közül nehéz napjaik vannak azoknak, a kiknek Topolya határában vannak szántóföldjeik. A közel múlt napok hatása erőt vett az aratók azon részén a kik a szocialista elveket vallják a magukénak és most újabb követelményekkel léptek föl munkaadóik előtt, a munkát pedig beszüntették addig, míg az újabb feltételek teljesítését nem biztosítják szerződésileg a földes urak. Jelenleg báró Vojnich István, Lelbach János és Vojnic Simon szállásain ütött ki a sztrájk, utóbbiak azonban már kijelentették, hogy hajlandók megadni a követelmények egy részét, Vojnic István báró, azonban, a ki ma reggel személyesen érkezett Topolyára rendet csinálni határozott kijelentést tett, hogy a tulzott követelményeknek nem fog eleget tenni. Az esetleges munkás zavargások meggátlására 50 csendőr állandó készenlétben van.

Emberölés Topolyán.

A topolyai legény virtus ismét áldozatot követelt. Egy fiatal paraszt suhancz hasonló kora legény pajtását minden komoly ok nélkül leszurta. Ugy, hogy az nyomban a helyszínen halva rogyott össze. Az eset a következő: Tegnap vasárnap este, vásár lévén Topolyán, sokan tértek vissza vásártérről többek közt Kókai János is 8 óra tájban negyedmagával, tartott hazafelé. Az egyik utcában a ház előtti padon lányok társaságában üldögélő vele egykoru fiatal legények egyikét a fölötti haragjában, hogy azok őket nem köszöntötték, magához hívta és szó nélkül arczul ütötte. Az eddig csen-

desen ülő többi társai az arczul ütöttnek erre oda siettek a kötekedőkhöz. Leghamarabb Hess János érkezett a pofozkodás színhelyére, amint azonban odaérkezett, Kókai a kezében levő nagy konyhakéssel mellbe szurta, úgy, hogy ez a szurás következtében rögtön összeesett és szörnyet halt. Dr. Gombár Gyula vizsgálóbíró helyettes az eset megtörténte után rögtön a helyszínére ment és erélyes vizsgálatot indított meg, úgy hogy reggeli 3 óráig tartottak a kihallgatások és bűnjelek megszerzése. A vizsgálat megejtése után a vizsgáló bíró Kókai Jánosnak rögtöni letartóztatását elrendelte.

TANÜGY.

Egy absurd szabálytervezet.

II.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 11. §-a szerint a törvényhatóságok feljogosítvák helyi szabályzatok alkotására, de categorice ki van fejezve e szakaszban az is, hogy a megalakított helyi szabályzatoknak az országos érvényű kormányhatósági rendeletekkel meg kell egyezniök.

Az iskolaszékek számára kiadott új utasítást magyarázó és módosító 6899. sz. rendelet megengedi ugyan a szabad kir. városoknak, hogy ahol az új utasítás (44246/902.) megjelenése előtt már kormányhatóságilag jóváhagyott felügyelői, avagy irattárosi állások szabályszerűen szervezve voltak, ott azok továbbra is fenttarthatók.

Először is tehát az a kérdés: vajjon egyezik-e az új igazgatási tervezet a kormány által kiadott szabályzattal?

Határozott a felelet: az elkészített tervezet nemcsak meg nem egyezik a kormány szabályrendeleteivel és az utasításokkal, hanem ez egyenes figyelmen kívül hagyása a miniszteri utasításnak.

Ugy az 1876. évi 20311. és az ezt hatályon kívül helyező 44246/902. sz. miniszteri utasítás nem ismer tanítástól felmentett igazgatókat, de igenis ténylegtanítással foglalkozó igazg.-tanítókat; továbbá mindkét utasítás a felügyelet és igazgatás decentralizációját vallja alapelvül és kizárja az igazgatás összpontosítását.

És mi történik nálunk? Minden törvény és rendelet ellenére az iskolaigazgatás először decentralizálva van a kerületek beosztásával; de ez után az egész felügyelet és igazgatás ismét összpontosítva van — a felügyelő igazgatóság tervezett felállításával.

Ez minden törvény és logika ellen beszél és figyelmen kívül hagyja a fennálló kormány rendeleteket.

Mert azt csak nem tagadhatja le senki, hogy a decentralizálás és összpontosítás két egymással ellentétes fogalmak, a melyek egymást merően és feltétlenül kizárják.

Vagy decentralizálni, vagy összpontosítani de mindkettőt egy füst alatt végrehajtani nem lehet.

A tervezetnek az osztálytanító, az igazgató tanítók és a tantestület hatásköréről szóló részét valahogy el lehetne még fogadni; mert ez a 3 része a régi szabályzatokból és az új utasításból készített compiláció, melynél a miniszteri utasítás sokkal magyarabb és világosabb irányban írja elő a mondott hatásköröket és teendőket; de a tervezetnek a felügyelő-igazgató hatáskörét tárgyzó része semmi esetre sem fogadható el.

Ugyanis; a korszakalkotó új miniszteri utasítás az iskolaszék tanulmányi

rendjét és beléletét kiveszi a laicus iskolaszékek kezéből s az iskolák erkölcsi és szellemi vezetését a testületekre bizza.

Már most mi következik ebből? Az, hogy ha az iskolaszék bele nem szólhat, az iskolaszék beléletébe, ha tehát az iskolaszékeknek semmi köze az iskolák erkölcsi és szellemi életének irányításához: nem-e absurdum eigondolni is olyan állapotot, hogy az iskolaszék tartson olyan közegeket, a kiknek kezében az iskolák erkölcsi és szellemi vezetése van letéve. Hát a megbízottnak több jogot lehet biztosítani és gyakorolni, mint a megbízó iskolaszékeknek?

Bizony ez, szeliden szólva, képtelenség, és oly rövidlátás, aminőt egy erkölcsi testületnél fel sem lehet tételezni. Ez azon elhárítatlan egyik akadály, melyen a tervezet meg fog bukni.

Gurcsán István.

Törvénykezés.

Verekedő részegek.

Még 1902. évi április hó 5-én nagy verekedés volt a sándori kapunál levő Jovits-féle korcsmahelyiségben, miközben Sztipics Csicska György fején súlyosabb sérüléseket szenvedett. Mikor aztán a verekedésben kimerültek szép rendjén elhagyták a kocsmát és elszéledtek. és már csak Kozarits Miklós és Tumbász Ioketics Balázs maradtak a küzdőterén, Sztipics, aki addig a sebeit kötözte, nekik rontott és egy kocsisaráglyának a vaskapcsával addig ütötte őket, mignem vértől borítva mindketten a földön feküdtek.

A kir. törvényszék büntető, tanácsa már egy ízben ítélkezett ezen ügyben a mikor Sztipics két hónapi börtönre ítélte. Vádlott azonban önvédelemmel védekezve az ügy újrafelvételét kérte, a mit a bíróság elrendelt és ma tárgyalta újból az ügyet Kovács Gyula dr. elnöklété alatt. Szavazó bírák Ernuszt Gyula és dr. Csiky Imre, jegyző pedig Pánczél Zoltán voltak. A vádhatóságot Papp Sándor dr. alügyész képviselte, vádlottat dr. Piller Arthur ügyvéd védte.

A tárgyalás folyamán nem nyert bebizonyítást, hogy vádlott a véres verekedést önvédelemből követte el, miért is a kir. törvényszék az alapítéletet helybenhagyta.

Vádlott és védője semmiségi panaszszal éltek, az ügyész azonban az ítéletben megnyugodott.

SPORT.

Football match.

Tegnap délután nagyszámu előkelő közönség jelenlétében foly le a helybeli Bácska atletikai klub football matche a budapesti magyar Athletikai Club football csapatával a zombori uti versenypályán. Az eredmény szabadkaiak javára dőlt el pedig a budapestiek óriási erőfeszítéseket tettek, hogy a babért a mieink elől elvihessék. De igyekezetük hiábavaló volt, mert a mieink három goalal az ő két goaljuk ellenében győztesen kerültek ki a versenyből.

Közzgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 14-dikerc meleg időjárás várható elvéte csapadékkal és zivatarokkal.

Az ideai termés megyénkhen.

Aratnak már mindenfelé. Ki ne volna kíváncsi az eredményre? Értésüléseink a következők:

A buza szemfejlődése sok helyen megakadt az esőzés miatt, de átlag véve jónak mondható. Mennyiségileg azonban csak közepes termés várható.

A rozs szemfejlődése nem folyt le normálisan, amiért is igen sok az ablakos és hiányos kalász, mi a minőséget is csökkentette. Szóval a termés ugy minőségileg, mint mennyiségileg a tavalyi mögött marad.

Az árpa kalásza szép, szalmája magas, néhol az üszög és rozsdá ártott neki. Az aratást már sok helyen megkezdették.

A zab az utóbbi napokban sokat javult, bugája szép, szalmája a homokos talajon alacsony, másutt elég magas. Nagy átlagban a terméskilátás jó közepesnek, sőt néhol jónak mondható.

A repce nagy átlagban minőségileg jól fizetett, az eredmény azonban általában kevés volt.

A burgonyában a korai fajok gumói igen szépek s a termés kilátás nagyátlagában jónak, sőt helyenkéntigen jónak mondható.

A tengeri szépen fejlődik helyenkint a jég és fagykárt is kiheverte. Terméskilátása jó közepesnek mondható.

A hüvelyeseket helyenkint rovarok károsították de a fejlődés kielégítőnek mondható.

A cukorrépa dus lombozatu, a gyökér erőteljesen fejlődik, de a férgek még mindig károsítják. A takarmányrépában jó termésre van kilátás.

A mesterséges takarmány első kaszálása gyenge hozamot adott. A második termés sokkal jobb lesz.

A szőlőre ártalmas volt a sok esőzés amiért is a terméskilátások csökkentek.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Mérsékelt vételkedv mellett 10 fillérig csökkentő árban 26.000 mm. buza került forgalomba.

Rozs változatlan, zab bágyadt, tengeri nyugodt.

A határidő üzlet a szép időjárás következtében ellanyhult és a legolcsóbb áron zárult.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	730	723—722
Buza ápr. 1904	753	746—745
Rozs		
Rozs okt.-re	625	622—621
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	534	532—531
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	630	629—628
Tengeri aug.-ra	629	628—626
Tengeri májusra	512	509—510
Repce aug.-ra	11.40	11.40—11.50
Repce		

Helyi gabona árak:

Gyöngye kínálatl szemben mérsékelt vételkedv is nyilvánult és mindössze 4—500 mtm. buza került forgalomba 6.90—7.—koronás árban.

Zab kis mennyiségben került forgalomba 4.80—90 koronáért.

Tengeriben nagyobb kínálat fejlődött és tartózkodó vételkedv mellett jobb minőségű 6.10—20 koronáért kelt el.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Kladek Kázmér

diszszoba festő és mázó Szabadkán
Bercsényi-utca, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festését — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árak mellett.

Nagy partie tételek vásárlása következtében az alanti árúcikkek a következő **mélyen leszállított árakon** árúsítjuk:

Kitűnően mosható zephirek	45 kr. helyett	26 kr.
Francia gouvre zephirek (a saison legujabb divatja)	60 » »	33 »
Szines és fehér batistok	55 » »	30—35 »
Liberti és twill selymek (óriási választék)	1 frt 50 » »	65 »
Francia foulard selyem ujdonságok	1 frt 70 » »	85 »

Egyidejüleg értesítjük a n. é. közönséget, hogy mivel túlhalmozott nyári árú készletünk van az összes divat cikkek u. m. a legujabb selymeket, zephireket, batistokat és szövét kelméket, a mai naptól kezdődőleg július hó 31-éig, **10%-al olcsóbban** adjuk el.

Tisztelettel

Schulhoff Ignác fia és társa.